

Praha 22.4.2013
čj. SRS 022938/2013

Oblastní odbor SRS
Ztracená 1099/10
161 00 Praha 6

Zpráva č. 4 oblastního odboru PRAHA o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 15.4.–21.4.2013

1. Počasí

Od počátku sledovaného období začaly prudce stoupat zejména denní teploty. Noční teploty se pohybovaly v rozmezí od 6 °C do 10 °C, denní od 20 °C až do 28,6 °C. Maximální denní teplota byla naměřena dne 18.4. v Dobřichovicích u Prahy a jednalo se o teplotní rekord. Následně došlo k prudkému poklesu denních teplot, které místy vystoupily pouze na 10 °C. Na konci sledovaného období začaly teploty opět stoupat a vyšplhaly se až k 20 °C. Změnu teplot doprovázely lokální srážky. Celkově v oblasti napršelo od 2 mm do 13 mm.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Porosty za uplynulý týden zaznamenaly značný vývojový skok. Příroda se probudila velice rychle a snaží se vše dohnat po dlouhé zimě. Naplno se rozběhlo setí cukrovky, máku, hrachu, slunečnice a kukuřice. První meruňky začaly kvést 17. dubna. V porostech řepek byla zahájena insekticidní a fungicidní ochrana. V obilninách se ošetřuje proti plevelům. I ve chmelnicích již naplno probíhají jarní práce. Provádí se řez chmelové babky, vláčení a insekticidní ošetřování. Započalo zavěšování chmelovodičů. Ve východní části oblasti probíhá sázení salátů a brukvovité zeleniny. Stále pokračuje intenzivní ošetřování středních až silných výskytů **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** v porostech okresů Kladno (70 ha), Kolín (376 ha), Kutná Hora (277 ha) a Příbram (27 ha).

OBILNINY

Porosty obilnin se začaly zelenat a postupně se dostávají do kondice. Rostliny odumřelé po zimě se z polí již ztrácejí. Výjimku tvoří jen lokality s nepříznivými půdními podmínkami. Zde jsou ještě v ohniscích porosty ozimých ječmenů zežloutlé, porosty ozimých pšenic mají nádech fialového zbarvení. Zasetým jařinám prospěl lokální déšť.

PŠENICE OZIMÁ (RF 21–31 BBCH)

(prvá odnož viditelná: počátek odnožování - fáze 1. kolénka)

První slabé výskyty **padlí pšenice (*Blumeria graminis*)** pozorovány v okrese Mladá Boleslav (Kosmonosy, 16.4.).

Zjišťování výskytu **padlí pšenice** se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se hodnotí 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny = 20 rostlin). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěná podél trasy průchodu. Hodnotí se napadení rostlin, tj. určí se počet rostlin (odnoží) s příznaky výskytu padlí pšenice (kupky nebo

mycelium) na listové čepeli a pochvě. Z počtu kontrolovaných odnoží a počtu napadených odnoží se vypočítá procento napadených rostlin (odnoží).

Fungicidní ochranu proti listovým chorobám je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 37 do BBCH 51. Zásahy se provádějí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

První slabé výskyty **septoriové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*)** zjištěny v okrese Mělník (Čečelice, 16.4.) a Mladá Boleslav (Kosmonosy, 16.4.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se počet listů s výskytem pyknid **septoriové skvrnitosti pšenice** – pomocí stereoskopické lupy. V RF 31 – 32 se z odnoží ve vzorku odebere střídavě 4. a 5. list shora. Ošetření se doporučuje při výskytu 12 – 50 % listů s výskytem pyknid.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze objevení se posledního listu BBCH 37 do BBCH 51 (metání). Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Silné výskyty **dřepčíka polního (*Phyllotreta undulata*)** a **dřepčíka obilního (*Phyllotreta vittula*)** zjištěny v porostech v okrese Kladno (Knovíz, Pchery, Tuchlovice, Zlonice, 16.4.).

V okrese Kladno (Ješín, 15.4.) zjištěn střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**.

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem $4 \times 250 \text{ m}^2 = 1000 \text{ m}^2$) a vynásobením 10x.

Ošetření na jaře se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 užívaných východů z nor na 1 ha.

Pozor, ošetřovatel porostu je povinen oznámit použití přípravků pro hubení hlodavců (rodenticidy) tři dny před zahájením aplikace přípravku oprávněnému uživateli honitby a rostlinolékařské správě a projednat opatření k ochraně zvěře s oprávněným uživatelem honitby.

JEČMEN OZIMÝ (RF 25–31 BBCH)

(pátá odnož viditelná - fáze 1. kolénka)

Opakované slabé výskyty **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** zjištěny v okrese Praha-východ (Kostelní Hlavno, 11.4.).

Pozorování viz pšenice ozimá.

První nové slabé výskyty **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** sledovány v okrese Beroun (Vráž, 16.4.).

Hodnotí se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny = 20 rostlin). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá plodná odnož. Hodnotí se v RF 25 napadení rostlin, tj. určí se počet odnoží s příznaky a v RF 32 – 37 napadení listů.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 37. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Střední výskyty **sít'ovité skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** na listech pozorovány v okrese Praha-východ (Kostelní Hlavno, 16.4.).

Zjišťování výskytu sít'ovité skvrnitosti ječmene se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu (sít'ované hnědé skvrny na listech) na listové čepeli a pochvě.

Zahájení ošetření proti sít'ovité skvrnitosti ječmene se provádí u pozemků při 5% a vyšším napadení rostlin od růstové fáze 30. Pozdější zásahy jsou zpravidla kombinací proti komplexu

listových chorob. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

OLEJNINY

Zejména u porostů řepky ozimé se projevila výrazný vývojový skok. Během 4 dnů povyroستla lokálně až o 30 cm. I když výskyty škůdců v optických lapácích dosahovaly většinou slabých hodnot, zemědělci koncem týdne porosty ošetřili insekticidy.

ŘEPKA OZIMÁ (RF 19–39 BBCH)

(6 až 9 a více listů vyvinuto - 9 a více internodií viditelných)

První slabé výskyty **blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*)** zjištěny v Mörickeho miskách a na vyšších rostlinách v okrese Benešov (Mrač, 16.4.), Kladno (Beřovice, 16.4.), Kutná Hora (Jakub, 15.4., Suchdol u Kutné Hory, 19.4.), Mělník (Všetaty, 18.4.), Příbram (Kosova Hora, 15.4., Lazec, Pročevily 17.4.) a Rakovník (Kolešovice, 16.4.). Silné výskyty zjištěny v okrese Kolín (Kutlíře, 15.4.) a Nymburk (Polabec 15.4.).

Pozorování se provádí 1x týdně od dosažení teploty 9 °C ve 14 hod. do začátku květu řepky. Fáze 30 – 61 BBCH (orientačně březen až polovina května). Kontrolují se vrcholová květenství 50 rostlin (10 míst x 5 sousedních rostlin) na obvodu porostu.

Ošetření se provede při počtu 300 a více brouků na 100 vrcholových květenství.

Střední až silné výskyty dřepčků rodu *Phyllotreta*, zejména **dřepčika polního (*Phyllotreta undulata*)**, **dřepčika černého (*Phyllotreta atra*)** a **dřepčika černonohého (*Phyllotreta nigripes*)** byly zjištěny v okrese Beroun (Chyňava, 16.4.), Kladno (Beřovice, Pálec, Smečno, 16.4.) a Praha-západ (Tursko, 18.4.). První výskyty **dřepčika olejového (*Psylliodes chrysocephala*)** pozorovány v okrese Benešov (Mrač, 16.4.) a Příbram (Kosova Hora, Pročevily, 15.4.).

První slabé výskyty dospělců **krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*)** v Mörickeho miskách zjištěny v okrese Benešov (Mrač, 16.4.), Kladno (Slaný, 16.4.), Mělník (Všetaty, 18.4.), Mladá Boleslav (Plužná, 15.4.), Praha-západ (Tursko 18.4.) a Příbram (Lazec, Pročevily, 15.4., Kosova Hora, 18.4.). Silný výskyt zjištěn v okrese Nymburk (Polabec, 15.4.). Ostatní opakované zjištěné výskyty dosahovaly maximálně slabých hodnot.

První slabé výskyty **krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus pallidactylus*)** zjištěny v okrese Benešov (Mrač, 16.4.), Beroun (Králov Dvůr, Chyňava, 16.4.), Kladno (Zlonice, Pálče, Lunikov, 16.4.), Kolín (Kutlíře, 15.4.), Kutná Hora (Suchdol u Kutné Hory, 15.4., Jakub 19.4.), Mělník (Všetaty, 15.4.), Praha-západ (Tursko 18.4.), Příbram (Lazec, Pročevily, 16.4.) a Rakovník (Kolešovice 16.4.).

Pozorování imag krytonosce čtyřzubého a krytonosce řepkového se provádí dvakrát týdně ve 2 Mörickeho miskách nebo na 2 žlutých lepových deskách od dosažení maximální teploty 6 °C do zjištění maxima náletu. Optické lapáky se umístí na protilehlé strany, nejméně 10 m od jeho okraje směrem do porostu. Mörickeho misky se naplní do ¾ vodou, pro snížení povrchového napětí se kápne do každé misky saponátový prostředek. Proti zamrznutí se může přidat lžice kuchyňské soli.

U krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus pallidactylus*) se ošetření provede při průměrném výskytu 5 a více brouků na 1 misku za 1 den, u krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*) při průměrném výskytu 3 a více brouků na 1 misku za 1 den.

CHMEL (RF 05-07)

(chmelová babka dormantní, ořezaná - chmelová babka s viditelným stonkem, neořezaná)

V okrese Rakovník (Kolešovice, 17.4.) pozorovány první výskyty jarní generace **dřepčika chmelového (*Psylliodes attenuata*)**.

Ochranný zásah proti jarní generaci dřepčika chmelového se doporučuje provést při zjištění střední intenzity napadení, tj. poškození (děrování) 5-10 % listové plochy.

Počátek hromadného výlezu a první střední výskyt **lalokonosce libečkového (*Otiiorhynchus ligustici*)** pozorován v okrese Rakovník (Kolešovice, 17.4.).

PÍCNINY

VOJTĚŠKA SETÁ

Střední výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** pozorovány v okrese Příbram (Bubovice u Březnice, 15.4.).

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLONĚ (RF 03 - 09)

(konec zaoblování pupenů, šupiny pupenů světle zbarvené s některými částmi hustě pokrytými chlupy - zelené špičky listů vyrůstají asi 5 mm nad šupiny pupenů)

První slabé výskyty larev **vlnatky krvavé (*Eriosoma lanigerum*)** na letorostech, nymf **mšice jitrocelové (*Dysaphis plantaginea*)** a vajíček **mer (*Cacopsylla spp.*)** na pupenech byly pozorovány v okrese Kolín (Tismice, 17.4.).

Při výskytu 100 a více nymf mery na 100 květních pupenů nebo květních a listových růžic se doporučuje larvicidní ošetření.

Larvy vlnatky krvavé zjara vylézají po kmenech do korun, kde se usazují na větvích a počínají sát.

Ošetřuje se při zjištění 10 kolonií vlnatky krvavé na 100 letorostech. Ošetření podle potřeby opakovat. Do postřikové kapaliny je vhodné přidat smáčedlo.

HRUŠNĚ (RF 10)

(zelené špičky listů vyrostlé asi 10 mm nad šupiny, oddělování prvních listů - stadium myší ouško)

První slabé výskyty nymf **svilušky ovocné (*Panonychus ulmi*)** a imag **mery skvrnitě (*Cacopsylla pyri*)** na pupenech byly pozorovány na stromořadích u sadů v okrese Kladno. (Slaný, 16.4.).

Líhnutí vajíček svilušky ovocné se sleduje 1x týdně od fenofáze rašení (53 BBCH). Na pěti náhodně vybraných místech výsadby se odebere na počátku rašení po jedné větvičce s vajíčky svilušky. Z každé větvičky se odřízne štítek kůry obsahující cca 100 vajíček a opatrně (aby se vajíčka nepoškodila) se přilepí štěpařským voskem apod. na podložní mikroskopické sklíčko nebo na dřevěnou destičku. Kolem štítku se vytvoří souvislý rámeček nanesením lékařské vazelíny, podložní sklíčka nebo dřevěné destičky (celkem pět) se zavěsí na pěti různých místech sadu do korun stromů a pravidelně se sleduje průběh líhnutí.

Ošetření akaricidy proti svilušce se signalizuje při zjištění 70–75 % vylíhlých larev ze zimních vajíček na neošetřených stromech.

Peckoviny

SLIVONĚ (RF 10)

(zelené špičky listů vyrostlé asi 10 mm nad šupiny, oddělování prvních listů - stadium myší ouško)

První slabý výskyt imag **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)** ve feromonových lapácích v okrese Kolín (Velim, 18.4.).

Imaga létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, při zjištění dvou vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

Za oblastní odbor Praha zpracoval: Ing. Karel Štefan a Ing. Josef Zajíc